

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Collatio locorum de consolatione

Melanchthon, Philipp

Vvitenbergae, 1549

urn:nbn:de:bsz:31-61720

VES IN
M DE
ARA
THER

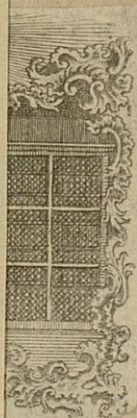
B A

99

63 A 799 R

1) Bicarido, A., Quaestiones novae, in libellum de Sphaera Johannis de Sacro Busto. . .
M. Titel-Holzschn.-Bordüre. Ffm. P. Brubach. 4 nn., 84 n. Bll.- 2.) Riccius, St., Quaesti
unculae in eclogas Virgillii, argumenta Ph. Melanchthon. Ebd. 1546. 40 n., 20 nn.
Bll.- 3.) Melanchthon Ph., Historia de vita et actis Mat. Lutheri. . . O. O. 1548. 37 nn.
Bll.- 4.) Ders., Oratio in funere . . . Mart. Lutheri Wittenbg. o. Dr. 1546. 8 nn. Bll. -
5.) Luther, M., Aliquot epistolae. O. O. u. Dr. 1549. 28 nn. Bll. - 6.) Cicero, Oratio
pro L. Murena annot. Ph. Melanchthonis. Köln, M. Gymnicus, 1545. 39 nn. Bll. - 7.)
Sabinus, G., Oratio in funere Dominae Dorotheae . . . Brandburgensis. Wittenb. V. Creu-
zer, 1548. 14 nn. Bll.- 8.) Melanchthon, Oratio recitata cum decerneretur gradus magi-
stri. . . Wittenb. o. Dr. 1548.- 12 nn. Bll. - 9.) Cruciger, C., Oratio ab Erasm. Rhein-
holt Wittenb. V. Creuzer, 1549. 16 Bll. - 10.) Melanchthon, Collatio locorum de con-
solatione ex philosophia & doctrina christiana a. Wittenb., o. Dr., 1549. 8 nn. Bll. -
11.) Rhau, G., Epitaphia in obitum Jo. Rhau. M. Titelbordüre. O. O. u. Dr. 1548 8 nn.
Bll.

9.)

**COLLATIO LO
CORVM DE CONSOLATIONE**
ex Philosophia & doctrina Chri-
stiana, Philippi Malan-
thonis, Anno
1548.

Vuitenbergæ Anno
M.D.XLIX.

AK

COLLEGIUM
COLLEGIUM
CORVM DE CONSOCIATIONE

ex Philosophis & Doctoribus
Hanns Philippus
Ludwig

an 63 A 799

Vindobonae Anno
M.D.C.LXXIX

ZV

COLLATIO LO CORVM DE CONSOLATIONE

ex Philosophiã & doctrina Chri-
stiana, Philippi Melan-
thonis. Anno

1548.

Loci Philosophicæ Consolationis,

Primus.

Necessitas. Cum
mutari factum nō
potest, & dolori &
indignatiōi indul-
gemus, duplica-
mus malum, non
lenimus, sicut dici-
tur, Necessitati pa-
rendum est.

Secundus.

Dignitas uirtutis, id est, non ita frangatur
animus dolore, ut, contra iusticiam aut ali-

A ij

as

as uirtutes facias, ut multi dolore succumbentes, abrumpunt uitam, ut Cato, Brutus & cetera.

Tertius.

Bona conscientia. Quando foris oppressit hominem poena, & intus mens conscientia sibi scelerum laceratur diuinis terroribus, & alijs cruciatibus, ut fit in hominibus & omnibus qui sciunt se sua culpa accersisse calamitates, dolor duplicatur.

Econtra. Est aliquid magnis criminibus abesse malis. Multo minor est dolor, cum mens est tranquilla & cogitat se habuisse sui consilij honestam & necessariam causam, & talem esse humanae naturae infirmitatem, ut saepe non respondeant bonis consilijs euentus, ac uirtutem esse, etiamsi non respondent euentus, tamen rectas sententias & rectam uoluntatem retinere. Haec animi rectitudo & tranquillitas, magna euasio est cruciatuum. Deinde etiamsi in errore lapsi praebuimus causam aerumnis nostris, tamen sine scelere, doloris est mitigatio, quia a summis malis absumus.

Quartus

Quartus.

Exempla: Cum uidemus totum genus humanum in magnis miserijs esse, & multos sapientia, uirtute & potentia prestantes oppressos esse tristissimis casibus, Herculem, Achillem, Palamedem, Miltiadem, Themistoclem, Pompeium, Casarem & alios innumerabiles, exempla de aequalitate & iusticia admonent, cum talis sit totius generis humani infirmitas, iniustum esse appetere inaequalitatem & nolle ferre communia onera, quae alij ferunt. Non es fortior aut honestior Cyro, nec es sapientior Cyro, nec es sapientior Palamede, aut Themistocle, nec melius de tua patria meritis, quam isti de Gracia. Cum igitur isti communes miserias tulerint, cur nos accusamus naturam cum similia patimur?

Quintus.

Collatio euentuum. Cum semper bonis mala mixta sint, fortassis plus mali fuisset in contrario euentu, si uicisset Pompeius, maior confusio erat futura Reipub.

A iij Tali.

Talibus argumentis utcumq; flectitur anim⁹ ut tolerare aduersa discat, & cū conscientia non est saucia, uidet se aliquā tulum a summis abesse malis. Sed hæ Philosophicæ consolationes tantum minore cruciatu sepeliunt hominem, non ostendunt exitum aut liberationem.

Ideo opponendæ sunt consolationes, quæ in Ecclesia traduntur, quæ etiam auxilium & liberationem proponūt, & de causis calamitatum aliter nos erudiunt. Priores autem tituli in consolationibus, quas Ecclesia proponit, conueniunt cum titulis Philosophicis, sed maiores res complectuntur.

LOCI CONSOLATIONVM VT in Ecclesia traduntur.

Primus.

Necessitas, intueatur non solum immutabilitatem, ut apud Philosophos, sed uoluntatē Dei, de qua utrūq; statuedum est, & creaturas omnes obedientiam
Deo

Deo debere, & Deum posse mutare calamitatem, & saepe flecti ut mutet. Interea tamen ei obediendum esse, ut scriptum est. Humiliamini sub potenti manu Dei. Et ut magis flectatur animus ad hanc obedientiam praestandam, communes causae considerentur, propter quas Deus uniuersum genus humanum & praecipue Ecclesiam subiecit ærumnis. Toleranda igitur est calamitas, quia necesse est Deo obedire, qui certo consilio sic totam onerauit Ecclesiam, nec repugnandum est eius sapientiae aut iusticiae.

Secundus.

Dignitas uirtutis, uicinus locus est proximo, propter ærumnas non deficimus, nec putemus casu ferri humana, nec putemus sine consilio Dei, a materia tantum oriri mutationes rerum humanarum, nec faciamus contra ulla mandata Dei, elati secundis rebus, aut fracti aduersis, Sed Deum anteferamus secundis & aduersis rebus.

A iij

Ter

Tertius.

Bona conscientia. Leuatio est miseriarum, etiam in Ethnicis, conscientia rectorum consiliorum & rectae uoluntatis, sed multo magis in Ecclesia, ubi mens uere intuetur iudicem Deum, ut in Psalmo 43 dicitur. Si oblitus sumus nomen Dei nostri, & si expandimus manus nostras ad Deum alienum, nonne Deus inquirat ista, ipse enim nouit abscondita cordis, quoniam propter te mortificamur tota die. Et Paulus inquit, Hæc est gloriatio nostra testimonium conscientie nostræ.

Deinde etiam si quedam errata incidere, nos in Ecclesia maxime scimus multo maiores morbos & lapsus hominum esse, quam sapientia humana esse iudicat, & scimus tegi & sanari lapsus & errata in his, qui agnitionem, fidem & inuocationem filij Dei retinent. Habuerunt, magnos lapsus
Moyfes

Moyſes, Aaron, Dauid, Iofias, & innumerabiles alij, & tamen hanc conſolationem, tenuiſſe quam recitat Dauid in Pſalmo 32.

Beati quorum reſiſſæ ſunt iniquitates & quorum

reſiſta sunt peccata.

Confugia mus

igitur a

filium

Dei.

Quartus.

Exempla. In Eccleſia maxime illuſtria exempla habemus, quæ per ſpicue oſtendunt & uoluntatem Dei eſſe, ut ſimiles efficiamur imaginis Chriſti, & ſimul nos de cauſis eius conſilij erudiunt, Multa etiam in his ſunt liberationum teſtimonia, ut poſtea dicetur, & expreſſe ſcriptum eſt.

Iudicium a domo Dei incipit,

tur totum illud

Cum igitur

Pulcherrimum

A v

agmen intue-

agmen intueris, filium Dei, Abel, Israelitas in Aegypto, Jonathan, David, Ezechiam, Esaiam, Ieremiam, Danielem, Baptistam, Apostolos, Martyres olim & nunc a Turcis & alijs crudelissime trucidatos, ne existimes te abiectum esse a Deo, sed similiter patiaris.

Quintus.

Collatio euentuum. Nunq̄ sunt res secundæ sine uitijis. Et si sapientes & sancti non fuerunt moderati, quid minus sapientes, & minus frenati timore Dei facerent, elati rebus secundis? Nec sanata essent Ecclesiæ mala, in tali *ἀναρχία* & dissimilitudine opinionum & uoluntatum in alijs. Commendemus igitur Deo constitutionem Ecclesiæ, & peramus ut ipse gloriæ suæ & hæreditati suæ opem ferat, & fateamur nos non posse regi humanis consilijs.

Hactenus recitati loci aliquo modo congruunt cum Philosophicis. Nunc sequuntur alijs proprijs Ecclesiæ Dei, extra & supra

supra iudicia Philosophica, 'positi in im-
mensa bonitate Dei, in Euangelio patefa-
cti & reuelati ex sinu aeterni patris per fi-
lium, sed quia fides in hominibus languis-
da est, Ideo his' dulcissimis consolationi-
bus minus mouentur homines.

Sextus.

Promissiones Dei, quæ affirmant
Deo placere obedientiam in cruce, & pro-
mittunt auxilium & mitigationem in hac
uita, & liberationem post hanc uitam.
Nulla creatura suo iudicio, sine diuina re-
uelatione intelligit se placere in magnis
miserijs, multo minus statuit Deum adese-
se, & uelle opem ferre. Ideo diuinitus
promulgata est hæc consolatio. Esaiæ 57
Affirmat Deus se habitaturū in afflictis
inuocantibus ipsum. Et Psalmo 33:
Prope est dominus his qui tribulato sunt
corde. Et Psalmo 49. Inuoca me in
die tribulationis, & eripiam te, & glorifi-
cabis me. Et præcipue cogitemus pro-
missionem traditam esse ijs qui studia
Euangelij fouerunt & adiuuarunt. Tene
atur

atur igitur hæc uera & efficacissima con-
solatio, nos non casu affligi, sed sciente
Deo, nec ideo adfligi, ut pereamus, sed ut
crescant in nobis penitentia, fides, inuo-
catio, & agnitio presentia Dei, ut saluemur,
iuxta illud. *Viuo ego, nolo mortem peccatoris, sed ut conuertatur & ui-
uat.*

Septimus.

Ad promissiones accedant fides,
inuocatio, & spes auxiliij & liberationis,
nec ethnico more cogitemus, si sumus
Deo cura, seruabimur etsi nec petimus
nec expectamus auxilium, Nec indulgeamus
dubitationi, sed firmissime statuamus
mandata Dei esse, ut ipsum inuocemus,
etiam in calamitatibus, & petamus
ac certo expectemus auxilium & mitiga-
tionem etiam in hac uita, & uel in hac ui-
ta, uel post hanc uitam liberationem, nec
existinemus hanc inuocationem, hanc fi-
dem, & hanc spem irritam esse, sed con-
firmemus nos promissionibus, ut quicquid
petieritis patrem in nomine meo dabit uobis.

Vult

Vult Deus acquiescere nos in promissione sua, ideoq; nos exercet, ut hac fides in nobis accendatur & confirmetur, qua corda uere confugiunt ad deum fiducia mediatoris, & petunt & expectant bona & acquiescunt in Deo. Hæc fides pacem efficit, de qua dicit Paulus. Pax Dei quæ superat omnem sensum, gubernet corda uestra, Nec deficiamus a Deo etiam si liberatio differtur. Sed sentiamus ut Hiob, Etiam si occidet me, tamen sperabo in eum. Et tamen in hac uita quoq; mitigat calamitates, Nam ut Psalmus dicit. Non accendit totam iram suam.

Item in ira misericordiam recendatur.

Octauus.

Hæc omnia coniuncta, obedientia, fides, inuocatio, spes, fiunt gratissima sacrificia Deo, ut in Psal. dicitur. Sacrificium Deo

T ij spiritus

Spiritus contrisbulatus. Item Sacrificate
sacrificiũ iusticiæ & sperate in domino.
Et hic ad exempla redeamus.

Cum filius Dei resurrexerit ex mor-
te, erit sociã aternæ gloriæ eius Ecclesia,
& sicut exauditi sunt patres, & mitigatæ
pœnæ Dauid, Ezechia, Manassæ & alijs
innumerabilibus, Ita & nobis mitigabun-
tur, quia Deus non est acceptor persona-
rum, sed æqualiter omnes confugien-
tes ad filium recipit, ut filius dicit.

Venite ad me omnes qui labo-
ratis & onerati estis,
ego reficiam
uos.

Nonus.

Interea etiam, gratias agamus
Deo pro datis promissionibus, pro serua-
ta Ecclesia, pro aliqua parte mitigatio-
nis. Imo & pro hoc beneficio
quod erudimur in hac afflictione, & con-
firma-

firmamur ne ruamus in epicureas opinio-
nes.

Decimus.

Collatio cum alijs securis, qui la-
tantur calamitate piorum, & in eos aspe-
ritatem exercent, & insuper acerbis-
sims sarcasmis eos excruciant. Melius est
autem pijs in ipsa afflictione inuocantib⁹
eum, & confessionem edentibus, sicut
scriptum est. Beati qui lugent,

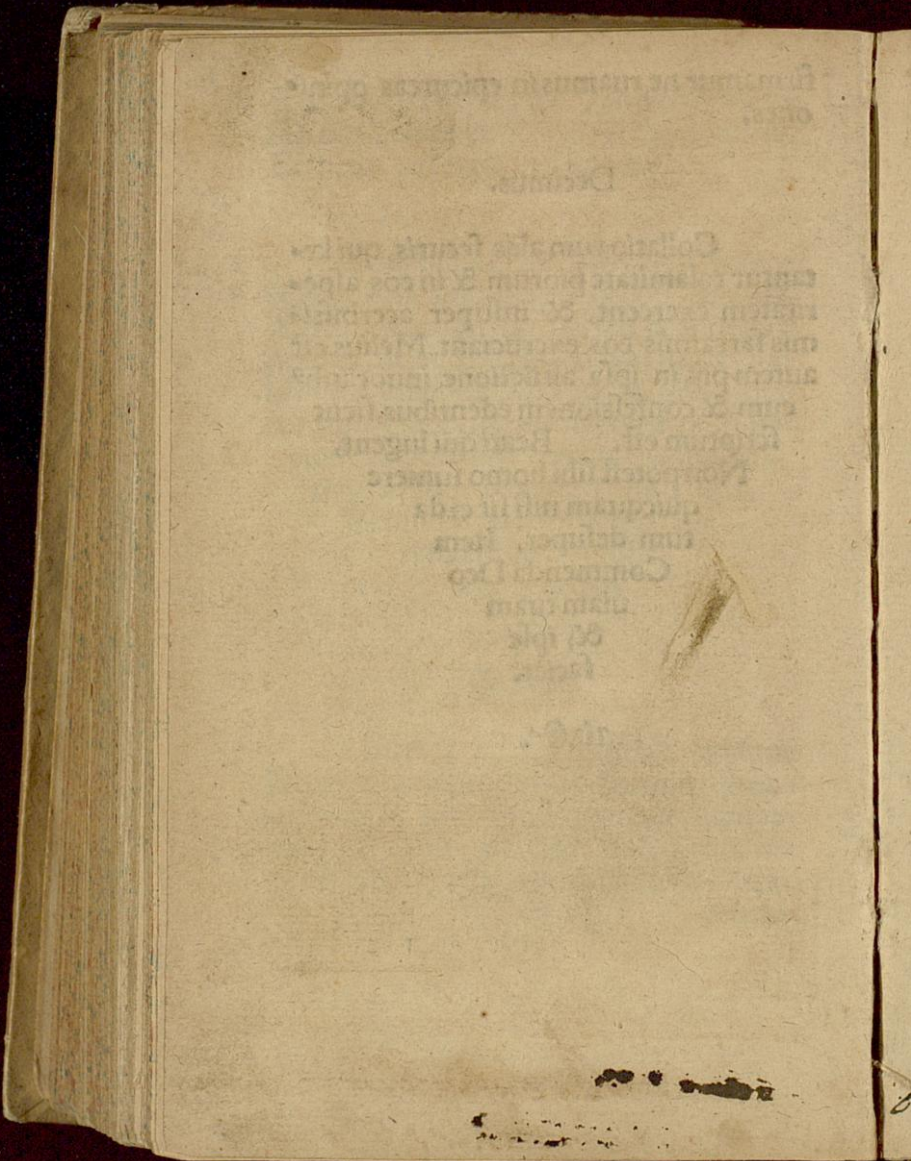
Non potest sibi homo sumere
quicquam nisi sit ei da-
tum desuper. Item

Commenda Deo

uiam tuam

& ipse
faciet.

τελθ.

31 02438 1 031

BLB

Badische Landesbibliothek
Karlsruhe

QVES
LIBEL

DEVITA
ET